

Een poging tot lokaliseren

Dit weekend heb ik geprobeerd om van het Engels op deze website Nederlands te maken. Dat was mijn inwijding in wat wel 'lokaliseren' wordt genoemd: het vertalen en aanpassen van de tekst in software. Ik vond het een leerzame ervaring. Wat ik bijvoorbeeld ontdekte, was hoe afhankelijk van context ik bij het vertalen eigenlijk ben.

Ik werkte op basis van twee bestandjes (*Text Catalogs*). Daarin krijg je de brontekst aangeboden als een rij losse woorden en zinnestelsels onder elkaar. Vaak niet meer dan kreten. Als je de softwareomgeving waarin ze horen niet kent, weet je niet wat die woorden en zinnestelsels doen en in wat voor schermen, vensters, knoppen, menu's of e-mails ze verschijnen.

Rubrieken

Dan is vertalen erg lastig, merkte ik. Ik had het heel vaak nodig om de oorspronkelijke uiting in het programma op te zoeken, anders snapte ik de functie niet. Bij grotere en complexere programma's dan WordPress lijkt me dat geen sinecure.

Gelukkig bestaat er al een Nederlands vertaalbestand van de voorlaatste versie van WordPress, gemaakt door vrijwilligers die enthousiast zijn voor *open source* software en het platform daarom ook *open source* vertalen (zie het [Nederlandse WordPress-weblog](#)). Maar hier en daar wilde ik een woord veranderen.

Bijvoorbeeld de vertaling 'categoriën' voor 'categories'. Ik vind 'rubrieken' beter. Je brengt de stukjes van een weblog in verschillende rubrieken onder, net als de stukken in een krant. Dat paste ik aan en tot mijn tevredenheid zag ik mijn vertaling op het scherm verschijnen.

Later bekeek ik het 'dashboard', het content management systeem van WordPress achter de schermen. Daar zag ik opeens dat 'categories' niet alleen voor het groeperen van stukjes gebruikt worden. Je hebt ook 'categories' van links. En dat waren nu dus ook meteen rubrieken geworden.

En op de een of andere manier vind ik rubrieken van stukjes wél kunnen, maar rubrieken van links niet. Dat moeten linkcategoriën zijn. IJle nuances, dat zeker, maar inderdaad: nu net het soort nuances waarop ik me bij het vertalen gewoonlijk de hele tijd het hoofd zit te breken.

Dromen van ondubbelzinnigheid

Een computer denkt zo niet. Een woord is een woord, in welke samenhang het ook voorkomt. Net als een stukje programmeercode: in welke sequenties je het ook gebruikt, het doet altijd hetzelfde. Omdat de computer zo anders denkt dan ik als vertaler, zo contextvrij, lijkt lokaliseren me niet echt een vak voor mij.

En tegelijk heb ik een soort heimelijke hunkering naar de taal van de computer. Het ideaal van de ondubbelzinnigheid. Ik merk het wanneer ik zelf wat computercode probeer (html of php). Het heeft

Boekvertalers

Over het vak, de vertaler, de wereld en het boek

<http://www.boekvertalers.nl>

iets heerlijk dat die code óf goed óf fout is, en niets er tussenin. Wanneer je een fout maakt, dan wérkt het programma gewoon niet, je krijgt niet op het scherm te zien wat je wilde zien. Géén nuances: ja of nee, aan of uit, 0 of 1. Ging het bij vertalen maar iets meer zo, denk ik soms, als ik moe word van context, connotaties, vluchtende betekenissen, eeuwige schakeringen, en vooral van mezelf.